

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Sustainable
Development
Goals

WORDS
INTO
ACTION
TO ADDRESS ANTI-SEMITISM

OSCE
ODIHR

Przeciwdziałanie antysemityzmowi poprzez edukację

*Wytyczne dla osób odpowiedzialnych za
wyznaczanie kierunków polityki*

Nowa wspólna publikacja UNESCO i OBWE podejmuje wyzwanie edukowania osób uczących się, aby uodpornić je na współczesny antysemityzm w czasach, gdy kwestia ta nabiera coraz większego znaczenia na całym świecie. Zawiera ona propozycje konkretnych sposobów przeciwdziałania antysemityzmowi, sprzeciwiania się uprzedzeniom oraz promowania tolerancji poprzez edukację dzięki opracowywaniu programów bazujących na prawach człowieka, edukacji na rzecz globalnego obywatelstwa, włączeniu społecznym i równości płci. Dostarcza też osobom odpowiedzialnym za wyznaczanie kierunków polityki narzędzi i wskazówek w celu zapewnienia, aby systemy edukacyjne uodparniały młodych ludzi na antysemityczne idee i ideologie, brutalny ekstremizm oraz wszelkie formy nietolerancji i dyskryminacji, ucząc krytycznego myślenia oraz szacunku dla innych.

Publikacja skupia się na przeciwdziałaniu antysemityzmowi poprzez edukację:

- wyjaśniono w niej złożoną naturę antysemityzmu: jego przejawy, cechy, odmiany i wpływ;
- nakreślono w niej, odwołując się do praw człowieka, zasady profilaktyki i cele uczenia się w zakresie przeciwdziałania antysemityzmowi poprzez edukację;
- pokazano w niej, w jaki sposób można kompleksowo zintegrować reakcje na antysemityzm z dotychczasowymi podejściami edukacyjnymi, takimi jak edukacja na rzecz globalnego obywatelstwa;
- opisano w niej główne obszary działania i przedstawiono wytyczne odnoszące się do polityki, praktyk oraz zasad pedagogicznych dotyczących wprowadzania edukacji na temat antysemityzmu do systemu oświatowego;
- zawarto w niej wytyczne odnoszące się do sposobów radzenia sobie z antysemityzmem w placówkach oświatowych, co stanowi warunek wstępny nauki, a także sposobów ochrony i obrony praw człowieka przysługujących wszystkim uczniom;
- wyjaśniono w niej, dlaczego nauczanie o prawach człowieka, w tym o prawie do informacji, wolności wyznania lub przekonań, wolności słowa i wolności pokojowych zgromadzeń, jest kluczowym elementem przeciwdziałania antysemityzmowi;
- omówiono w niej warianty polityki w zakresie walki z antysemityzmem w różnych środowiskach edukacyjnych, a także w zakresie doskonalenia umiejętności korzystania z mediów i informacji, aby uczniowie potrafili rozpoznawać antysemityzm w Internecie i go odrzucać; oraz
- przedstawiono w niej dobre praktyki, które można wykorzystać w celu budowania zdolności urzędników państwowych i wychowawców do rozpoznawania wpływu antysemityzmu, który zostaje

pozostawiony bez sprzeciwu, na społeczności żydowskie i społeczeństwo ogółem oraz do dostosowywania inicjatyw do kontekstu lokalnego lub krajowego.

Aby przeciwdziałać antysemityzmowi, osoby odpowiedzialne za wyznaczanie kierunków polityki mogą:

- uznać skalę i zakres antysemityzmu za problem, który należy rozwiązywać za pośrednictwem systemów edukacyjnych;
- zapoznać wychowawców z antysemickimi stereotypami i teoriami spiskowymi, a także z ich funkcjami społecznymi i politycznymi, aby mogli oni je rozpoznawać oraz odpowiednio na nie reagować;
- zapewnić, aby systemy oświatowe wspierały prawa człowieka, kultywowały szacunek i włączenie społeczne oraz gwarantowały młodym kobietom i mężczyznom, w tym także Żydom, bezpieczne środowisko sprzyjające nauce, a także zapewnić, aby nie pogarszały one problemu;
- przedstawiać antysemityzm jako jeden z tematów związanych z prawami człowieka poprzez wdrażanie polityki i podejść pedagogicznych wprowadzających problematykę płci do głównego nurtu, które promują demokrację, pokój i równość płci, z wykorzystaniem edukacji na rzecz globalnego obywatelstwa jako ram działania;
- działać na rzecz podejść, których celem długoterminowym jest uodparnianie uczniów na uprzedzenia i stereotypy przez rozwijanie wśród nich umiejętności krytycznego i refleksyjnego myślenia oraz systematyczną dekonstrukcję stereotypów płciowych i innych;
- włączyć nauczanie o antysemityzmie do edukacji na temat Holokaustu w sposób, który w miarę możliwości wskaże też jasno związki ze współczesnymi przejawami antysemityzmu;

- stworzyć nauczycielom możliwości profesjonalnego szkolenia zawodowego w trakcie pracy i przed jej podjęciem, wykorzystywać oparte na badaniach zasoby do szkolenia nauczycieli na temat antysemityzmu;
- dokonywać przeglądu programów nauczania, podręczników i innych materiałów dydaktycznych w celu zapewnienia, aby obejmowały one prawa człowieka, włączenie społeczne oraz badania i podejścia uwzględniające problematykę płci;
- rozwijać umiejętności korzystania z mediów i informacji w celu uodpornienia uczniów na manipulację, uprzedzenia, stereotypy oraz teorie spiskowe;
- promować kanały komunikacji i partnerstwo między szkołami a przedstawicielami społeczności żydowskich oraz innymi społecznościami, organizacjami pozarządowymi, muzeami, miejscami pamięci, bibliotekami i innymi stosownymi instytucjami;
- opracować ustawodawstwo i procedury oraz udostępnić mechanizmy zgłaszania antysemickich incydentów zapewniające ochronę i poszanowanie praw człowieka w instytucjach oświatowych;
- zwiększyć zdolność krajowych instytucji ds. praw człowieka do zapewnienia bezpiecznego środowiska dla wszystkich pracowników i osób uczących się, w tym uczniów lub nauczycieli żydowskich, a także do rozpatrywania skarg na łamanie praw człowieka;
- zapewnić współpracę między różnymi resortami poprzez ustanowienie ogólnych mechanizmów przeciwdziałania antysemityzmowi; oraz
- wspierać ustawodawców w ustanawianiu międzypartyjnych grup parlamentarnych zajmujących się przeciwdziałaniem antysemityzmowi, które będą opracowywać właściwe ustawodawstwo odnoszące się do edukacji.

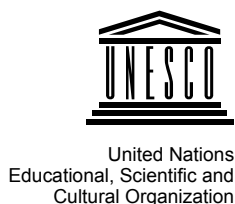

Szczegółowe informacje na temat inicjatyw ODIHR związanych z zapobieganiem przestępstwom z nienawiści oraz pełna gama zasobów i publikacji znajdują się pod adresem: www.osce.org/odihr/tolerance

Tel: +48 22 520 0600
Faks: +48 22 520 0605
E-mail: wordsintoaction@odihr.pl
<http://www.osce.org/project/wia>

Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE

ul. Miodowa 10
00-251 Warszawa
Polska

Szczegółowe informacje na temat inicjatyw UNESCO mających na celu zapobieganie brutalnemu ekstremizmowi poprzez edukację oraz promowanie edukacji na rzecz globalnego obywatelstwa znajdują się pod adresem: en.unesco.org/themes/gced

Tel: +33 1 45 68 10 00
E-mail: gced@unesco.org
en.unesco.org/themes/education

UNESCO
7, place de Fontenoy,
75352 PARIS 07 SP
France/Francja